גמ' נימא אית ליה לר"מ איסור חל על איסור נהי דאיסור חל על איסור לית ליה איסור כולל ואיסור מוסיף אית ליה טהור מעיקרא לא אסור אלא בחלב הוה ליה טמא מיגו דאסור בחתיכות טהורות איתוסף ביה נמי איסורא עילוי חלב וחלב מעיקרא לא אסור אלא באכילה אקדשיה מיגו דאיתוסף ביה איסורא דהנאה איתוסף ביה לגבי חלב ואכתי להדיוט הוא אסור אבל לגבוה שרי הוה ליה נותר מיגו דאיתוסף איסורא לגבי גבוה איתוסף ביה לגבי הדיוט חל עליה יוה"כ מיגו דאיתוסף ביה איסור לגבי חולין איתוסף ביה לגבי גבוה ונתני ה' חטאות ונוקמה כגון דאכל כזית פיגול בחדא בהמה קמיירי בשתי בהמות לא קמיירי ונותר ופיגול בחדא בהמה לא משכחת לה אלמה לא משכחת לה כגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח דפקע פיגוליה מיניה והוה ליה נותר וכדאמר עולא קומץ פיגול שהעלה לגבי מזבח פקע פיגולו ממנו והוה ליה נותר באבר אחד קא מיירי בשני אברים לא קמיירי ונותר ופיגול בחד אבר לא משכחת לה אלמה לא משכחת לה כגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח דפלגיה אנחיה ע"ג מזבח ופלגיה מאבראי דמזבח דההוא דמזבח פקע פיגול והוה ליה נותר וכדאמר עולא קומץ פיגול שהעלה על המזבח פקע פיגולו ממנו והוי ליה נותר א"ל לא אי רובא דמזבח שדייה למזבח רובא דבראי שדייה לבראי תפשוט דבעי רמי בר חמא הלכו באברים אחר הרוב או לא אלא בכזית אחד קמיירי בשני זיתים לא קא מיירי ולא והקתני י"ה ובי"ה כותבת דמחייב וכותבת אית ביה שני זיתים א"ר זירא כגון שאכל כוליא בחלבה רב פפא אמר כגון דמלייה בתמרי רב אדא בר אחא מתני ה' חטאות ומתריץ לה כגון דאכל כזית פיגול ולא משני כהני שינויי דקא משנינן ונתני שש חטאות ונוקמה כגון דאכל כזית דם בחדא אכילה קא מיירי בשתי אכילות לא קא מיירי ושיערו חכמים דאין בית הבליעה מחזיק יותר משני זיתים: ר"מ אומר וכו': ונתני אם הוציאו חייב מ"ט קתני אם היתה שבת אמר רפרם זאת אומרת עירוב והוצאה לשבת ואין עירוב והוצאה ליה"כ ממאי דלמא יש עירוב והוצאה ליה"כ והכי קתני אם היתה שבת והוציאו חייב אף משום שבת וי"ה אלא אי איתמר דרפרם על הדא איתמר דתניא ושלח ביד איש עתי איש להכשיר את הזר עתי אפילו בטומאה ואפי' בשבת עתי במזומן קתני עתי אפילו בשבת אמר רפרם זאת אומרת עירוב והוצאה לשבת ואין עירוב והוצאה ליה"כ ממאי שאני שעיר המשתלח דהכשירו ביה"כ בכך אלא דרפרם ברותא היא: **מתני'** יש בא ביאה אחת וחייב עליה ו' חטאות כיצד הבא על בתו חייב עליה משום בתו ואחותו אשת אחיו ואשת אחי אביו ואשת איש ונדה: **גמ'**

והא

גמ' נהי דאיסור. גרידא חל על איסור לית ליה כגון האוכל נבלת בהמה טמאה אינו חייב משום נבלה דהיינו איסור גרידא דליכא לא כולל ולא מוסיף: **מגו דנאסר בחתיכות** (טהורות). איתסר נמי בחלב משום טומאה והיינו כולל דלא איתוסף איסורא אחפצא אלא אגברא איתוסף איסורא לגבי אחריני נמי להאי באיסורא: **איסור הנייה.** היינו מוסיף דאיתוסף איסורא אחפצא: **נותר.** נמי איסור מוסיף: **יה"כ.** איסור כולל דאיתוסף איסורא אגברא אמידי דמשתרי ליה עד השתא: **בשתי בהמות לא מיירי ונותר ופיגול בחדא בהמה ליכא.** דפיגול אינו אלא בד' עבודות של דם הילכך מדפגלה לא חזיא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח הלכך לא חייל עליה נותר: **דפקע ממנו פיגולו.** דקדשיה מזבח בעבודה. טעמיה דעולא מפרש בזבחים (דף מג.): **אי רובא אמזבח שדייה.** לכולו אבר אמזבח והרי כוליה נותר כו': **הלכו באברים כו'.** האי בעיא בפרק בהמה המקשה (חולין ע.): **כזית אחד.** חלב דאיסור קמיירי בשני זיתי חלב לא קמיירי: **כותבת אית בה ב' זיתים.** דכן בית הבליעה מחזיק: **כגון שאכל כוליא בחלבה.** דאאכילת חלב מחייב שלש חטאות ואשם וגורס נמי להשלמת אכילת כותבת וזית של כוליא משלים לכותבת הילכך לא תנא פגול דבשני זיתי חלב לא קמיירי. ואי תימא לוקים כגון שהעלה זית של כוליא אמזבח דהוה חלב פיגול ולכוליא נותר א"כ לא מהני נותר אזית דחלב ואנן בעינן דליהוי חד אכולהו דלאכילה קתני דהיינו כזית: (גליון) **אלא בכזית אחד מיירי.** ואי אנחיה לפלגיה דזית אמזבח אין הקטרה בפחות מכזית כו: **כגון שאכל כוליא בחלבה.** ואם נפסק לומר ליחייב אכוליא משום פיגול ואחלבה משום נותר לא מצי למימר הכי דטעמא שאכל קתני דבחלב עצמו בעי לאוקומי לכולהו איסורי. פירוש מורי: **רב פפא אמר.** להכי לא תנא פיגול דלא מיירי בשני זיתי חלב ודקא קשיא לך כותבת כגון דמלייה לחלב בתמרי והשלימו לכותבת: **ומתרץ לה כגון דאכל כזית פיגול.** מבהמה אחרת בהדה: **וניתני אם הוציאו חייב.** דהא יה"כ הוא: **במוזמן לו.** שזימנוהו מאתמול להוליך השעיר: **ואם אומרים.** מדקתני אפילו בשבת אין עירוב והוצאה ליה"כ דאם יש איסור הוצאה ליה"כ אמאי איצטריך לרבויי שבת הא דמי יה"כ והוא הדין לשבת: **דילמא.** מיה"כ לא שמעינן לשבת דיה"כ שאני דהכשר מצותו בכך דומיא דתמידין שקריבין בשבת: **מתני' בתו ואחותו.** שבא על אמו והולידה: **ואשת אחיו.** שנשאת לו קודם לכן ולאחר מיתתו נשאה אחי אביו ובא זה אביה עליה בנדתה: **גמ'**

אם היה שבת והוציאו. וא"ת מה שייך זה לענין אכילה ויש לומר דהכי פירושו והוציאו בפיו דכיון שהניחו בפיו ברה"י והוציאה ברשות הרבים מחייב משום הוצאה דבליעתו היא הנחתו דהא מוציא שתי אותיות וכתבן כשהוא מהלך חייב דכתיבתן זו היא הנחתן:

אמר עולא קומץ פיגול כו'. ואם תאמר אמאי לא פריך מאבר גופיה דאמר פרק המזבח מקדש (זבחים פד. ופה.) דמשיב שמנו חוץ לזמנו כו' אם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו וקאמר עולא ל"ש אלא שלא משלה בו האור אבל משלה בו האור אפילו ירדו יעלו וא"כ ש"מ דעושה לחמו של מזבח ופקע פיגולו ממנו וי"ל דמכל מקום לא תנא ליה בהדיא כל כך דפקע פיגולו ממנו כמו בהדיא דקומץ: **פקע** פיגולו ממנו. במנחות הקשה רש"י פרק הקומץ (דף יד.) אמאי איצטריך קרא למעט קומץ מפיגול תיפוק לי דלא קרב המתיר כמצותו ותירץ דמיירי במשלה בו האור ברובו שהותרו השיריים כדאמרינן קומץ מאימתי מתיר השיריים באכילה משהוצת האור ברובו וקשה דא"כ (לוקים) דפקע פיגולו ממנו כדמוכח הכא ויש לומר דמיירי שמקצתו העלה ע"ג המזבח ומקצתו לא העלה דלא פקע פיגולו מן החצי שנשאר ואם תאמר ואפי' לכתחלה נמי מעלין ליה כדאמרינן פרק בית שמאי (זבחים מג:) האי קומץ דפלגיה אנחיה אארעא אסיקנא ליה לכתחלה וי"ל שאני התם שהיה כולו מתחלה ע"ג המזבח ואח"כ הוריד חציו למטה אבל הכא לא היה על המזבח וא"ת מנחת נסכים ומנחת כהן משיח שהם כולן כליל אמאי צריך קרא למעט אותם מפיגול והלא אינה מתרת שום דבר ויש לומר כיון שקדשו בכלי הוי כמו קרבו מתירין וקבעה בפיגול ולכך צריך קרא למעט: **תפשוט** דבעי רמי בר חמא הלכו באיברים אחר הרוב. פירש בקונטרס היינו בעיא דפרק בהמה המקשה (חולין ע.) ואינו נראה לר"ת דמאי שייכא ההיא בעיא להך דהכא דהתם מיירי אם יצא חציו ברוב אבר אי הוי כילוד או לא ולכן נראה לפרש דהיינו בעיא דפרק מזבח מקדש (זבחים פו.) דאיבעיא להו אויר מזבח כמזבח או לא כו' רובו לכבש ככבש דמי רובו למזבח כמזבח דמי תפשוט דבעי רמי בר חמא יש חיבור בעולין או לא:

עירוב והוצאה לשבת. פירוש נתערבה הוצאה עם שאר מלאכות לשבת ולא נתערבה הוצאה עם שאר מלאכות בי"ה. לשון מורי ז"ל: **אלא** דרפרם ברותא היא. ובפרק שני שעירים (יומא סו:) איתא נמי הא דהכא ולא דמי דילמא שאני שעיר המשתלח כו' כדדחי הכא אלא רגילות הוא דנקט תורה עניים במקומם ועשירים במקום אחר:

נשאת

עין משפט נר מצוה

כבמ א מיי' פ"ו מהלכות שגגות הלכה ד:

ל ב מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה כג:

לא ג מיי' שם פ"ג הלכה י:

לב ד מיי' פ"ג מהל' שביתת עשור הל"א:

לג ה מיי' פי"א שם הל"ג [ופי"ח מהל' עירובין הל' ד טוש"ע א"ח סי' תמה סעיף דן]:

לד ו מיי' פ"ג מהל' עבודת יוהכ"פ הל"ה:

לה ז מיי' פ"ב שם הל' כא:

לו ח מיי' שם הל' יט:

לז ט מיי' פי"ד מהל' שגגות הל' ג:

תורה אור השלם

1. וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה: ויקרא טז כא

רבינו גרשום

מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

(א) גמ' איתוסף ביה נמי לגבי חלב: (ב) רש"י ד"ה מגו דנאסר בחתיכות טהורות משום טומאה איתסר: (ג) ד"ה כגון שאכל וכו' להשלמת אכילת יה"כ לכותבת דזית של כוליא וכו' ואי תימא. נ"ב ר"ל ואם תקשה: (ד) באו"ד א"כ לא. נ"ב וכו' תירוץ: (ה) ד"ה ואת וכו' לשבת ומשני דילמא כנ"ל ונמחק:

גליון הש"ס

מוסף רש"י

שיטה מקובצת